

PAIGEO

PALLAS ATHÉNÉ INNOVÁCIÓS ÉS GEOPOLITIKAI ALAPÍTVÁNY

Xi Jinping és Narendra Modi formabontó találkozója

Róma Ádám

PAIGEO Kutatóintézet - POLICY BRIEF – 2018. 06. 18.

2018. április 27-én és 28-án a nemzetközi közvélemény meglepetésére Kína és India egy „kötetlen” találkozót szervezett a két államfő, Xi Jinping és Narendra Modi részvételével a kínai Wuhan városában. A már történelmi távlatokban is számos kihívással és ellentéttel terhelt kapcsolat az utóbbi években újabb mélypontot ért el, ebből kifolyólag a két atomhatalom vezetőinek deklarált célja a kapcsolataik normalizálása és újrakezdése volt.

- 2018. áprilisában **negyedik alkalommal találkozott Xi Jinping és Narendra Modi**, amelyet **júniusban követett az ötödik** találkozó a **Sanghaji Együttműködési Szervezet** idei **csúcstalálkozójának** helyszínén
- A különleges találkozó hátterében az utóbbi évek megszokottnál is **fagyosabb Kína-India viszonya állt**
- Ugyan a **bilaterális kapcsolatok** mélyre nyúló **ellentétei** és strukturális problémái **állandó kihívás** elé állítja a két országot, de az utóbbi két évben tapasztalt feszültségből egyik félnek sem származik haszna a jelenlegi nemzetközi környezetben
- A jelenleg **kibontakozó kereskedelmi háború Amerikával** arra **készíteti Kínát**, hogy más országokkal fenntartott **kapcsolatait** a körülményekhez mérten **normalizálja, tartva a nemzetközi elszigetelődéstől**
- Ebben **nagy szerepe** van a legnagyobb „**hintaállamnak**”, **Indiának**
- Ugyanakkor **Modi már a 2019-es indiai választásokat szem előtt tartva** próbálja stabilizálni kapcsolatát Kínával, hogy **elkerüljön egy** kétes kimenetelű **konfliktushelyzetet**
- A két ország fő motiváció mellett **érzékeny téma** többek között Kína „**Egy övezet, Egy út**” kezdeményezése és **dél-ázsiai befolyásának** növekedése, valamint az egyenlőtlenség a **két ország kereskedelmében**
- Az előzetes nyilatkozatoknak megfelelően nem konkrét kérdésekre kerestek konkrét megoldásokat, hanem a **két ország közötti dialógust próbálták újból normalizálni**
- Egyelőre úgy tűnik ebben **sikerrel jártak**, a **Sanghaji Együttműködési Szervezet csúcstalálkozója alatt további megegyezések születtek**
- **Xi Jinping elfogatta Narendra Modi meghívását** egy, az ideihez hasonló kötetlen találkozóra, amelyre **2019-ben**, Indiában fog sor kerülni

Az indiai külügyminiszter Sushma Swaraj és kínai kollégája Wang Yi 2018. április 24-ei közös bejelentése, miszerint India miniszterelnöke **Narendra Modi** és Kína elnöke **Xi Jinping** mindössze három nappal később, **április 27-én, Wuhan-ban** fognak találkozni egy **két napos kötetlen találkozó keretében**, meglepetésként érte a világot. Ennek az oka a találkozó kötetlenség beharangozott természete mellett a **két ország kapcsolatainak** állapota, amely az utóbbi években rég nem látott **mélypontot ért el**.ⁱ

Régi-új problémák a Kína-India kapcsolatokban

A **két atomhatalom** több mint hat évtizedes **vetélkedése** egészen a rövid lefolyású, de annál nagyobb hatású **1962-es Kína-India háborúig nyúlik vissza**, amikor egy rövid, a gyarmati elnyomás közös élményén alapuló baráti viszonyt a két ország 20. századi újjászületésekor örökölt határvita és határháború törte meg. Az **indiai vereséget** követően a dél-ázsiai óriásnak át kellett értékelni védelmi stratégiáját, majd a háborút követő és máig kitartó **Kína-Pakisztán szövetség** hatására egy két fronton vívott háború eshetőségére is fel kellett készülnie Indiának. Kína 1964-től kezdődő atomfejlesztési kísérleteit követően India is elkezdte saját atomprogramját, a kínai fenyegetésre hivatkozva.ⁱⁱ

A **háborút követően a kisebb-nagyobb határincidensek is állandósultak**, bármiféle **enyhülésig** egészen **Rajiv Gandhi 1988-as látogatásáig kellett várni**, ami megnyitotta a lehetőséget olyan **kétoldali megállapodásoknak**, mellyel ugyan a határkérdést nem oldották meg, de **jelentősen csökkentették egy komolyabb incidens kialakulásának a lehetőségét**. A **vitatott himalájai határterületek**, és az azóta is kitartó **Kína-Pakisztán szövetség** mellett egy **másik érzékeny pontja** a bilaterális kapcsolatoknak a **Dalai Láma és a tibeti emigráns kormány** 1959-től kezdődő **indiai jelenléte**.ⁱⁱⁱ

A **hidegháború végével** azonban a **meglévő problémák továbbra is fönmaradtak, újabakkal kiegészülve**. India aggódva figyeli **Kína Dél-Ázsiával és az Indiai-Óceánnal** kapcsolatos törekvéseit és

növekvő befolyását, míg a Kínával folytatott **kereskedelem negatív mérlege** kiegészülve az egyre népszerűbb kínai termékekkel tovább hátráltatja Modi hazai iparfejlesztési céljait. Ennek a problémának a súlyosságát az is jelzi, hogy **felmerült a Modi adminisztráción belül** bizonyos **védővámok bevezetésének** az ötlete, az USA példáját követve.^{iv}

Ezt az amúgy is kiélezett viszonyt rázta meg a **2017. nyarán lezajlott események**, amikor kínai mérnökök a **Bhutánnal vitatott hovatartozású Doklam-fennsíkon** belekezdtek egy télen is autózható út kiépítésébe. Mivel a **fennsík** a Bhután-India-Kína határ találkozásánál fekszik, és magaslati helyzetéből, valamint közelségéből fakadóan **fenyegeti India stratégiai gyengepontját**, az észak-keleti tartományokat a nagyobb országrésszel összekötő **Siliguri-folyosót**, így az indiai határvédelmi erők felvonultak a kérdéses területen, hogy feltartóztassák a kínai munkálatokat. Ennek a lépésnek a következtében a **két ország kapcsolata a háborús időkre emlékeztető mélypontra zuhant**, a két ország **hadserege két és fél hónapon keresztül nézett farkasszemet a fennsíkon**. Ugyan mindkét országban tetőfokára hágtak a nacionalista érzelmek, és egymást érték a háborút kilátásba helyező nyilatkozatok, de **végül a szeptemberi BRICS csúcstalálkozó előtt sikerült diplomáciai úton rendezni a konfliktust**.^v

Ezeknek az eseményeknek a tükrében az **áprilisi bejelentés és találkozó** általánosan **pozitív fogadtatása** nem meglepő, de nem is teljesen előzmények nélküli. Miután a kínai szervezésű, tavaly szeptemberi BRICS találkozóan a két vezetőnek alkalma volt a doklam-fennsíki fejleményekről párbeszédet kezdeményezni, a magas-szintű látogatások és tárgyalások tovább folytatódtak a két ország miniszterei között.

A látogatásokat **India néhány békülő gesztussal** is kiegészítette. Februárban az indiai kormány megkérte hivatalnokait, hogy maradjanak távol a Dalai Láma menekülésének 60. évfordulójával kapcsolatos eseményektől, amiről a kínai felet is értesítette, valamint márciusban Modi telefonban gratulált Xi Jinping újraválasztásához is. **Kína**

viszonozta a gesztusokat, felajánlotta a tavalyi események alatt beszüntetett **közös katonai gyakorlatok folytatását**, valamint az ugyanekkor felfüggesztett **hidrológiai adatszolgáltatást** a Kínából Indiába folyó vizekről,^{vi} mely vízgazdálkodási és árvízvédelmi szempontból is kiemelt fontosságú India számára.

Eltérő motivációk - Kína

A barátságos kapcsolatok visszaállításának célja mögött azonban **mindkét oldalon eltérő indokok húzódnak**. Kína egyik **fő motivációja az amerikaiakkal vívott kereskedelmi háború fenyegetése**, ami miatt Pekingnek szüksége van minél több támogatóra, hogy közösen lépjenek fel az újjáéledni látszó amerikai protekcionizmus ellen. Ez a törekvés tükröződött a kínai nemzetközi kereskedelmi képviselő tárgyalás sorozatában, amit a különböző EU-s nagykövettekkel folytatott, közös fellépésre biztatva az országokat.^{vii} Ugyan a kereskedelmi háború az észak-koreai események miatt egy rövid időre háttérbe szorult, többek között az észak-koreai fejlemények miatt is, mivel az USA-nak szüksége volt és van is a kínai segítségre, amennyiben bárminemű előrelépést szeretne elérni ebben a kérdésben. Azonban Donald Trump és Kim Jong-un szingapúri találkozója után a két ország megújult lendülettel közeledik a kereskedelmi háborúhoz.^{viii} Ebben a nemzetközi környezetben nem kerülte el Peking figyelmét **India arra irányuló törekvése, hogy az USA szemében megkülönböztesse a két ország kereskedelmét**, mivel míg az USA-Kína kereskedelmi deficitje stabilan nő, addig az Indiával folytatott kereskedelmük negatív mérlege kis mértékű, de folyamatos csökkenést mutat.^{ix}

Ezen kívül Kína számol az indiai médiában is lebegtetett lehetőségekkel, miszerint **Újdelhi megpróbálhat a háttérbe húzódva kimaradni és hasznot húzni a két nagyhatalom harcából**, az előbb említett indiai külkereskedelmi többlet, és acélipari érdekeltségei ellenére is.^x Ezeket a körülményeken kívül Kína azt is felismerte, hogy ugyan **India határozottan elutasító álláspontot képvisel az „Egy övezet, egy út” kezdeményezéssel kapcsolatban**, nem kis részben a kezdeményezés

egyik gerincét alkotó **Kína-Pakisztán Gazdasági Folyosó (CPEC) miatt**, ami India által is követelt területen is keresztülhalad,^{xi} de mivel már az utóbbi időben az USA, Japán és az EU is kétségeket fogalmazott meg a kezdeményezéssel kapcsolatban, így Kínának mindenképp fontos lenne, ha esetleg sikerülne enyhíteni India határozott ellenállásán anélkül, hogy változtatnia kelljen saját elképzelésein.^{xii}

Harmadik szempontként a hosszú szünet után újra életjeleket mutató **négyszögletes együttműködést** is figyelembe kell venni, amelynek keretében az **USA, India, Japán és Ausztrália** alternatívákat nyújtana Pekinggel szemben biztonságpolitikai és regionális fejlesztési kérdésekben. Habár a négyszögletes együttműködés szereplői a békés alternatívanyújtást hangsúlyozzák nyilatkozataikban, de Peking ezt az születő együttműködést - nem alaptalanul - **Kína korlátozására és bekerítésére tett kísérletként** értékeli.^{xiii}

Végül nem elhanyagolható szempont a **2018. június 9-10-e között megrendezésre került Sanghaji Együttműködési Szervezet** Qingdao-ban tartott **csúcstalálkozójának a közelsége**, ahol Kína többek között a Szervezet tagjainak, így Indiának is az egymás közti szolidaritást és jó kapcsolatokat kívánta demonstrálni, emiatt ez a két nap lehetőséget nyújtott a későbbi csúcstalálkozó felhőtlen hangulatának biztosításához.^{xiv}

Eltérő motivációk - India

Ezzel szemben Indiában jelenleg a legfontosabb kérdés, ami foglalkoztatja **Narendra Modi** miniszterelnököt a **2019-ben esedékes választásokon való szereplés**. A kampányidőszak elkezdődésével Modinak az **újraválasztása érdekében szüksége van stabilitásra**, amit a jelenlegi helyzetben Xi Jinping tud neki biztosítani. Narendra Modi mindenképpen el akar kerülni még egy, a tavaly nyárhoz hasonló kétes kimenetelű konfliktust, amely megtépázhatná a gondosan felépített, nagyformátumú államférfi képét. Ez azért is fontos, mert az **indiai belpolitikában** ugyan a kormányalakító Indiai Néppárt (BJP) és **Modi** még mindig a **legesélyesebb jelölt** a jövőre

megrendezésre kerülő választásokon, de támogatottságuk az utóbbi időben jelentősen mértékben visszaesett.^{xv}

Azonban a választásokon kívül is számos más érv szól a találkozó fontossága mellett. A eseményt megelőzően az indiai közvéleményben felmerült a kínai érdekszféra déli irányú bővülésének kérdése is. Erre India azért tekint problémaként, mert olyan területeken is növekszik a kínai jelenlét és befolyás, melyeket India hagyományosan a saját, közvetlen érdekszférájának tekint, mint például a Maldív-szigeteket, Srí Lankát és Nepált is.^{xvi} A 2017. nyarán lezajlott incidenst szem előtt tartva Indiának szüksége van időre az elengedhetetlennek tartott katonai fejlesztésekhez, mivel ugyan néhány határszakaszon előnyösebb helyzetben van, de összességében az ötször nagyobb gazdasággal, és háromszor nagyobb katonai költségvetéssel rendelkező Kína egy esetleges fegyveres konfliktus esetén komoly fenyegetést jelenthet számára. Ez a szempont azért is fontos, mert a 2017-es Doklam-fennsíkon lezajlott incidens ugyan békésen zárult, de az eredeti helyszíntől nem messze folytatja Kína a katonai fejlesztéseket, amire India a határon jelentősen megnövelt jelenléttel válaszolt.

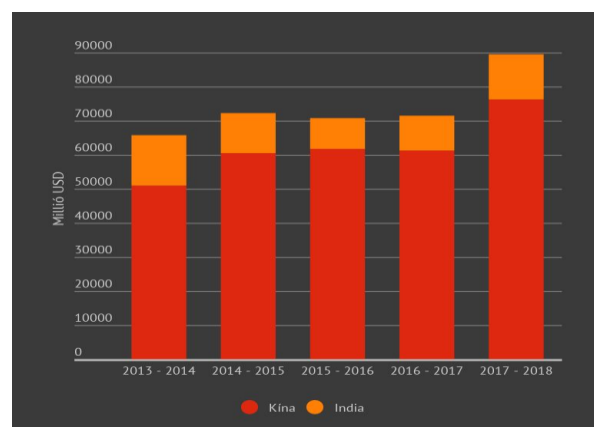
Az ilyen és ehhez hasonló ellentétek mellett azonban Indiának szüksége van Kína segítségére,

Két nap Wuhan-ban

A nem hivatalos csúcstalálkozó két napja alatt számos közös programon vett részt a két vezető Wuhan városában, ami Mao Zedong-nak is kedvelt városa volt. Az indiai miniszterelnököt érkezésekor egy zenés-táncos tradicionális kínai előadással üdvözölte Xi Jinping, közösen meglátogatták a Mao számára épült privát villát a Keleti-tó partján, ahol egy hajókiránduláson is részt vettek, valamint megtekintették a Hubei Tartományi Múzeum tárlatát. A programok helyszínein összesen hat alkalommal került sor tárgyalásokra és megbeszélésekre, ebből négyszer folytattak négyszemközt megbeszéléseket.^{xx}

hogyan nyomást gyakoroljon a Pakisztánban bujkáló terrorista csoportokra, valamint ahhoz, hogy csatlakozni tudjon a Nukleáris Szállítók Csoportjához (Nuclear Suppliers Group) is.^{xvii}

A két ország gazdasági és kereskedelmi kapcsolatai sem zökkenőmentesek, főleg India szemszögéből. Kínával, az ország legnagyobb kereskedelmi partnerével 2017-ben közel 90 milliárd dollár értékben cserélt árut, de ez India számára jelentős deficittel jár,^{xviii} ami annak is köszönhető, hogy Peking korlátozza India agrár, számítástechnikai és gyógyszeripari termékeinek behozatalát Kínába.^{xix}

Kína és India kereskedelme

Adatok forrása: Government of India, Ministry of Commerce & Industry, Department of Commerce
<http://commerce-app.gov.in/eidb>

A történelmi jelentőségűnek beharangozott találkozó célja kifejezetten a világ két legnépesebb országának baráti kapcsolatainak újjáélesztése egy kötöttségek nélküli környezetben, ahol olyan témákról esett szó, mint a változó nemzetközi környezet, az országok közötti különbségek áthidalása, vagy az együttműködés a különböző globális, illetve regionális biztonságpolitikai és gazdasági kérdésekben.^{xxi}

A találkozót megelőző nyilatkozatoknak megfelelően a két napos esemény után nem került sor közös zárónyilatkozat kiadására,^{xxii} azonban néhány konkrét tervre és szándéknyilvánításra is fény derült a találkozón érintett témák közül. A határvitával kapcsolatban döntés született a két hadsereg közti kommunikáció fejlesztéséről és a

nemzetközi terrorizmus elleni közös fellépésről. A találkozó után Peking kifejtette, hogy ugyan mindkét ország számára fontos a fejlett kapcsolatok és integráció, de **Kína nem fog nyomást gyakorolni Újdelhire az „Egy övezet, egy út” kezdeményezéssel kapcsolatban.** A Wuhan-i találkozó alatt **megegyezés született Afganisztánba irányuló közös gazdasági projektekről is,** amely hír feltehetően **érzékenyen érinthette Iszlámábádot,**^{xxiii} figyelembe véve azt, hogy az utóbbi időben Kína és Pakisztán szoros együttműködésben törekedett az afgán területek stabilizálására és fejlesztésére.^{xxiv} Úgy tűnik a találkozó előtt Wang Yi államtanácsos nyilatkozata, melyben biztosítja Pakisztánt Kína töretlen szövetségéről és barátságáról, nem volt hiábavaló.^{xxv}

A találkozó visszhangja

A találkozó megítélése **ellentmondásos** abból a szempontból, hogy **konkrét döntések és határozatok nem születtek,** azonban ezt már a találkozó előtt is lehetett tudni, de a **közelmúlt eseményeinek tükrében** fontos hangsúlyozni, hogy egy ilyen egyedinek mondható, nem hivatalos találkozó is **nagy jelentőséggel bír.** Míg a nemzetközi és indiai sajtó az esemény történelmi jelentőségéről cikkezett, addig érdemes szót ejteni a találkozó **kínai tudósításáról,** ami sajátosságaival **árnyalhatja az esemény sikerét és jelentőségét, legalábbis kínai szempontból.** Az angolnyelvű kínai médiumok a nemzetközi sajtót visszhangozva nagy jelentőségű fordulópontnak értékelték a találkozót, nem feledve a fennálló konfliktusokat, amit a bizalom hiányával és a nyugati hatalmak befolyásával magyaráznak.^{xxvi}

Ezzel szemben a **belföldi lapokban** már egy **más képet festenek a találkozóról.**^{xxvii} Az eseményt megelőzően április 25-én a *Renmin Ribao* egy rövid beszámolóban ismertette a közelgő találkozót anélkül, hogy megemlítené a két ország kapcsolatainak problémáit,^{xxviii} míg az április 28-ai címlapon egy rövid összefoglaló jelent meg, melyben a hangsúlyt a két civilizáció ősi voltára és régi baráti kapcsolataikra helyezve.^{xxix} Ez a gyakran tapasztalt eltérést ebben az esetben úgy is lehet értelmezni, hogy a **cél a belső stabilitás és Xi Jinping**

államfői képességeinek hangsúlyozása a konfliktusok komolyságát elhanyagolva, de arra is lehet belőle következtetni, hogy Kína számára a **kapcsolatok új alapokra helyezése mindössze egy jól hangzó frázis,** mellyel a jelenlegi bizonytalan nemzetközi környezetben a potenciális ellenfelek számát kívánja csökkenteni.^{xxx}

Eredményes volt-e a találkozó?

Összességében a csúcstalálkozó és a Kína-India közeledés, ha hosszú távon nem is, de **rövid távon mindenképpen stabilizálhatja a két ország kapcsolatát,** amely jelenleg mind a két fél érdekeit szolgálná. **Kína egyre inkább tart a nemzetközi elszigetelődés lehetőségétől,** így számolva ezzel a veszéllyel újra nyitna India felé, fennálló ellentétjeik ellenére is. **India a csökkenő jelentőségű El-Nem Kötelezettek Mozgalmának jelentős tagjaként ma is az egyik legfontosabb hintaállam,** és az USA-val szövetségre lépve már jelentős fenyegetést jelenthetne a kínai érdekekre, nem ok nélkül kezdett Washington is látványos közeledésbe Újdelhi felé az utóbbi időben.^{xxxi} **Ugyanakkor India attól tart, hogy saját érdekei az amerikai és az orosz viszonylatban is háttérbe kerülhetnek,** mivel arra is meg van az esély, hogy esetlegesen Peking kapcsolata Washingtonnal hosszútávon újra javuláshoz indulhat az észak-koreai fejlemények következtében, valamint a nyugati elszigetelődés hatására Oroszország és Kína kapcsolata a Moszkva-Újdelhi viszony kárára javul tovább, még ha ez a kimenetel jelenleg nem tűnik túl valószínűnek.^{xxxii}

Egy **másik szempont,** ami alapján értékelni lehet Xi Jinping és Narendra Modi áprilisi találkozáját, a **június 9-10. között tartott Sanghaji Együttműködési Szervezet csúcstalálkozásának a közelsége.** A Szervezethez **nemrég csatlakozott Indiával** a kezdeményezés **regionális szerepe előtt újabb lehetőségek nyíltak,** így a Szervezet **hátterének biztosításaként is értelmezhető a Xi-Modi találkozó.** Ezt az is alátámasztja, hogy a **júniusi csúcstalálkozó helyszínén a két államfő folytatta a tárgyalásokat,** amelynek keretében Xi Jinping

elfogadta Modi meghívását Indiába egy újabb, a jövő év folyamán megrendezésre kerülő találkozóra. Ezen kívül megegyeztek arról, hogy 2020-ra 100 milliárd dollárra bővüljön a két ország kereskedelme, amelyben jelentős szerepet szánnak az indiai rizsnek és cukornak, valamint India engedélyt adott a Bank of China-nak, hogy fiókot nyisson Mumbaiban.^{xxxiii}

Fontos kiemelni, hogy hosszabb távon az alapvető strukturális problémák, amelyeknek a feloldása a

közeljövőben nem várható, bármikor könnyen az előtérbe kerülhetnek ahogyan az eddig is történt, de arról sem szabad megfeledkezni, hogy világ lakosságának közel 40%-át tömörítő India és Kína együttműködése globális szinten számos lehetőséget rejt magában, mely felismerés a 90-es években megalapozta az Oroszország-India-Kína háromoldalú együttműködését majd a BRICS későbbi létrejöttét, valamint tovább folytatódhat a Sanghaji Együttműködési Szervezet keretein belül is.^{xxxiv}

Készítette: Róma Ádám

PAIGEO - Policy Brief

Felelős szerkesztő: Bendarzszevszkij Anton

Szerzők: Bendarzszevszkij Anton, Csenger Ádám, Czirják Réhel, Eszterhai Viktor, Gere László, Klemensits Péter, Maráczai Fanni, Róma Ádám, Zoltai Alexandra

Kiadja a Pallas Athéné Innovációs és Geopolitikai Alapítvány ©
HU-1013 Budapest, Döbrentei u. 2
www.geopolitika.hu

ISSN 2498-7697

Borítókép

China and India small flag with blur green background, Shutterstock.

<https://www.shutterstock.com/hu/image-photo/china-india-small-flag-blur-green-1075372373?src=kABGSMJz9C6aATCmGcOV9g-1-0> (Letöltés: 2018. 06. 15.)

Források

- BERKSHIRE MILLER, Jonathan: The Quad: Security Cooperation Between the US, Japan, India and Australia. In: Perth USAsia Centre, Indo-Pacific Insight Series vol. 11., 2018. 02., <http://perthusasia.edu.au/the-quad-security-cooperation> (Letöltés: 2018. 06. 13.)
- „China reassures Pakistan on ties ahead of Xi’s meeting with India’s Modi.” In: Arab News, 2018. 04. 23., <http://www.arabnews.com/node/1289801/world> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- Export Import Data Bank. Department of Commerce, Government of India, 2018. 06. 13. <http://commerce-app.gov.in/eidb/default.asp> (Letöltés: 2018. 06. 14.)

- GAO, Charlotte: Why Is China Holding the China-Pakistan-Afghanistan Dialogue Now? In: Diplomat: 2017. 12. 27., <https://thediplomat.com/2017/12/why-is-china-holding-the-china-pakistan-afghanistan-dialogue-now/> (Letöltés: 2018. 06. 13.)
- GETTLEMAN, Jeffrey: When Modi and Xi Meet, Indian Elections Will Set the Tone. In: New York Times, 2018. 04. 26., <https://www.nytimes.com/2018/04/26/world/asia/narendra-modi-xi-jinping-china-india.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „India and China's Rapprochement Only Skin Deep.” In: Stratfor, 2018. 04. 27., <https://worldview.stratfor.com/article/india-china-rapprochement-only-skin-deep> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- JENNINGS, Ralph: China Eyes Improved India Ties In Case Of Sino-U.S. Trade War. In: Forbes, 2018. 04. 03., <https://www.forbes.com/sites/ralphjennings/2018/04/03/china-moves-to-reconcile-with-india-amid-threat-of-sino-u-s-trade-war/#32281ed75896> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- JOSHI, Shashank: India China: Why is Modi meeting Xi now? In: BBC, 2018. 04. 26., <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-43904086> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- MARTINA, Michael és EMMOT, Robin: Exclusive: China seeks trade firewall with U.S. allies in rush of ambassador meetings – sources. In: Reuters, 2018. 04. 17., <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china-euexclusive/exclusive-china-seeks-trade-firewall-with-u-s-allies-in-rush-of-ambassador-meetings-sources-idUSKBN1HO1YQ> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- „Narendra Modi in China updates: Will be happy to host 2019 summit in India, PM tells Xi Jinping.” In: First Post, 2018. 04. 28., <https://www.firstpost.com/india/narendra-modi-in-china-live-updates-boat-ride-lakeside-dinner-with-xi-jinping-to-mark-heart-to-heart-summit-4447623.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „Official Spokesperson's response to a query on media reports regarding possible cooperation with China on OBOR/BRI.” Ministry of External Affairs, Government of India, 2018. 04. 05., <http://www.mea.gov.in/media-briefings.htm?dtl/29768/Official+Spokespersons+response+to+a+query+on+media+reports+regarding+possible+cooperation+with+China+on+OBORBRI> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- PANT, Harsh V.: Modi and Xi in Wuhan: Bringing Normalcy Back to the India-China Relationship. In: Diplomat, 2018. 05. 01., <https://thediplomat.com/2018/05/modi-and-xi-in-wuhan-bringing-normalcy-back-to-the-india-china-relationship/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „PM Modi meets Chinese President Xi Jinping on SCO sidelines: Key takeaways.” In: Times of India, 2018. 06. 09., <https://timesofindia.indiatimes.com/india/modi-meets-xi-china-accepts-indias-offer-of-an-informal-summit-2-mous-signed/articleshow/64523128.cms> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- PRANAB DHAL, Samantha: Don't equate us with China, India tells US. In: India Times, 2018. 03. 23., <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign->

[trade/dont-equate-us-with-china-india-tells-us/articleshow/63423141.cms](https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/04/ISAS-Insights-No.-488-Narendra-Modi-Xi-Jinping-Meeting-in-Wuhan-Understanding-the-Chinese-and-Indian-Motivations.pdf)

(Letöltés: 2018. 06. 14.)

- THALIYAKKATIL, Srikanth: Xi Jinping-Narendra Modi Meeting in Wuhan: Understanding the Chinese and Indian Motivations. In: ISAS Insights No. 488, 2018. 04. 26., <https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/04/ISAS-Insights-No.-488-Narendra-Modi-Xi-Jinping-Meeting-in-Wuhan-Understanding-the-Chinese-and-Indian-Motivations.pdf> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- TIEZZI, Shannon: Here Come the US-China Tariffs. In: Diplomat, 2018. 06. 16., <https://thediplomat.com/2018/06/here-come-the-us-china-tariffs/> (Letöltés: 2018. 06. 19.)
- VARRALL, Merriden és LYONS JONES, Charlie: What Did China Really Think of the Xi-Modi Meeting? In: Diplomat, 2018. 05. 10., <https://thediplomat.com/2018/05/what-did-china-really-think-of-the-xi-modi-meeting/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- WESCOTT, Ben és SURI, Manveena: Indian Prime Minister Narendra Modi meets Chinese President Xi Jinping for informal summit. In: CNN, 2018. 04. 28., <https://edition.cnn.com/2018/04/27/asia/modi-xi-wuhan-meeting-intl/index.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „Xi expects meeting with Modi to open new chapter in China-India ties.” In: China Daily, 2018. 04. 27., <http://www.chinadaily.com.cn/a/201804/27/WS5ae34767a3105cdcf651b046.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „Xi-Modi meeting to show diplomatic wisdom of China, India.” In: Global Times, 2018. 04. 23., <http://www.globaltimes.cn/content/1099305.shtml> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- „习近平会见印度总理莫迪.” In: Renmin Ribao, 2018. 04. 28., http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2018-04/28/nw.D110000renmrb_20180428_1-01.htm (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- „习近平将同印度总理莫迪举行非正式会晤.” In: Renmin Ribao, 2018. 04. 25., http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2018-04/25/nw.D110000renmrb_20180425_1-01.htm (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- „印媒：中美若爆发贸易战 或将令印度渔翁得利.” In: Sina, 2018. 03. 07., <http://mil.news.sina.com.cn/dgby/2018-03-07/doc-ixipenp1564861.shtml> (Letöltés: 2018. 06. 14.)

Jegyzetek

ⁱ THALIYAKKATIL, Srikanth: Xi Jinping-Narendra Modi Meeting in Wuhan: Understanding the Chinese and Indian Motivations. In: ISAS Insights No. 488, 2018. 04. 26., <https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/04/ISAS-Insights-No.-488-Narendra-Modi-Xi-Jinping-Meeting-in-Wuhan-Understanding-the-Chinese-and-Indian-Motivations.pdf> (Letöltés: 2018. 06. 14.) 1.

ⁱⁱ „India and China's Rapprochement Only Skin Deep.” In: Stratfor, 2018. 04. 27., <https://worldview.stratfor.com/article/india-china-rapprochement-only-skin-deep> (Letöltés: 2018. 06. 11.)

-
- ⁱⁱⁱ WESCOTT, Ben és SURI, Manveena: Indian Prime Minister Narendra Modi meets Chinese President Xi Jinping for informal summit. In: CNN, 2018. 04. 28., <https://edition.cnn.com/2018/04/27/asia/modi-xi-wuhan-meeting-intl/index.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{iv} THALIYAKKATIL, Srikanth: Xi Jinping-Narendra Modi Meeting in Wuhan: Understanding the Chinese and Indian Motivations. In: ISAS Insights No. 488, 2018. 04. 26., <https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/04/ISAS-Insights-No.-488-Narendra-Modi-Xi-Jinping-Meeting-in-Wuhan-Understanding-the-Chinese-and-Indian-Motivations.pdf> (Letöltés: 2018. 06. 14.) 4-5.
- ^v WESCOTT, Ben és SURI, Manveena: Indian Prime Minister Narendra Modi meets Chinese President Xi Jinping for informal summit. In: CNN, 2018. 04. 28., <https://edition.cnn.com/2018/04/27/asia/modi-xi-wuhan-meeting-intl/index.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{vi} JOSHI, Shashank: India China: Why is Modi meeting Xi now? In: BBC, 2018. 04. 26., <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-43904086> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{vii} MARTINA, Michael és EMMOT, Robin: Exclusive: China seeks trade firewall with U.S. allies in rush of ambassador meetings – sources. In: Reuters, 2018. 04. 17., <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china-euexclusive/exclusive-china-seeks-trade-firewall-with-u-s-allies-in-rush-of-ambassador-meetings-sources-idUSKBN1HO1Y0> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{viii} TIEZZI, Shannon: Here Come the US-China Tariffs. In: Diplomat, 2018. 06. 16., <https://thediplomat.com/2018/06/here-come-the-us-china-tariffs/> (Letöltés: 2018. 06. 19.)
- ^{ix} PRANAB DHAL, Samantha: Don't equate us with China, India tells US. In: India Times, 2018. 03. 23., <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign-trade/dont-equate-us-with-china-india-tells-us/articleshow/63423141.cms> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^x „印媒：中美若爆发贸易战 或将令印度渔翁得利。” In: Sina, 2018. 03. 07., <http://mil.news.sina.com.cn/dgby/2018-03-07/doc-ixipenp1564861.shtml> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xi} „Official Spokesperson's response to a query on media reports regarding possible cooperation with China on OBOR/BRI.” Ministry of External Affairs, Government of India, 2018. 04. 05., <http://www.mea.gov.in/media-briefings.htm?dtl/29768/Official+Spokespersons+response+to+a+query+on+media+reports+regarding+possible+cooperation+with+China+on+OBORBRI> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xii} JOSHI, Shashank: India China: Why is Modi meeting Xi now? In: BBC, 2018. 04. 26., <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-43904086> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xiii} BERKSHIRE MILLER, Jonathan: The Quad: Security Cooperation Between the US, Japan, India and Australia. In: Perth USAsia Centre, Indo-Pacific Insight Series vol. 11., 2018. 02., <http://perthusasia.edu.au/the-quad-security-cooperation> (Letöltés: 2018. 06. 13.) 1.
- ^{xiv} „India and China's Rapprochement Only Skin Deep.” In: Stratfor, 2018. 04. 27., <https://worldview.stratfor.com/article/india-china-rapprochement-only-skin-deep> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xv} GETTLEMAN, Jeffrey: When Modi and Xi Meet, Indian Elections Will Set the Tone. In: New York Times, 2018. 04. 26., <https://www.nytimes.com/2018/04/26/world/asia/narendra-modi-xi-jinping-china-india.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xvi} THALIYAKKATIL, Srikanth: Xi Jinping-Narendra Modi Meeting in Wuhan: Understanding the Chinese and Indian Motivations. In: ISAS Insights No. 488, 2018. 04. 26., <https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/04/ISAS-Insights-No.-488-Narendra-Modi-Xi-Jinping-Meeting-in-Wuhan-Understanding-the-Chinese-and-Indian-Motivations.pdf> (Letöltés: 2018. 06. 14.) 6-7.
- ^{xvii} JOSHI, Shashank: India China: Why is Modi meeting Xi now? In: BBC, 2018. 04. 26., <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-43904086> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xviii} Export Import Data Bank. Department of Commerce, Government of India, 2018. 06. 13. <http://commerce-app.gov.in/eidb/default.asp> (Letöltés: 2018. 06. 14.)

-
- ^{xix} JENNINGS, Ralph: China Eyes Improved India Ties In Case Of Sino-U.S. Trade War. In: Forbes, 2018. 04. 03., <https://www.forbes.com/sites/ralphjennings/2018/04/03/china-moves-to-reconcile-with-india-amid-threat-of-sino-u-s-trade-war/#32281ed75896> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xx} „Narendra Modi in China updates: Will be happy to host 2019 summit in India, PM tells Xi Jinping.” In: First Post, 2018. 04. 28., <https://www.firstpost.com/india/narendra-modi-in-china-live-updates-boat-ride-lakeside-dinner-with-xi-jinping-to-mark-heart-to-heart-summit-4447623.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxi} „Xi expects meeting with Modi to open new chapter in China-India ties.” In: China Daily, 2018. 04. 27., <http://www.chinadaily.com.cn/a/201804/27/WS5ae34767a3105cdcf651b046.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxii} WESCOTT, Ben és SURI, Manveena: Indian Prime Minister Narendra Modi meets Chinese President Xi Jinping for informal summit. In: CNN, 2018. 04. 28., <https://edition.cnn.com/2018/04/27/asia/modi-xi-wuhan-meeting-intl/index.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxiii} PANT, Harsh V.: Modi and Xi in Wuhan: Bringing Normalcy Back to the India-China Relationship. In: Diplomat, 2018. 05. 01., <https://thediplomat.com/2018/05/modi-and-xi-in-wuhan-bringing-normalcy-back-to-the-india-china-relationship/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxiv} GAO, Charlotte: Why Is China Holding the China-Pakistan-Afghanistan Dialogue Now? In: Diplomat: 2017. 12. 27., <https://thediplomat.com/2017/12/why-is-china-holding-the-china-pakistan-afghanistan-dialogue-now/> (Letöltés: 2018. 06. 13.)
- ^{xxv} „China reassures Pakistan on ties ahead of Xi’s meeting with India’s Modi.” In: Arab News, 2018. 04. 23., <http://www.arabnews.com/node/1289801/world> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxvi} „Xi-Modi meeting to show diplomatic wisdom of China, India.” In: Global Times, 2018. 04. 23., <http://www.globaltimes.cn/content/1099305.shtml> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxvii} VARRALL, Merriden és LYONS JONES, Charlie: What Did China Really Think of the Xi-Modi Meeting? In: Diplomat, 2018. 05. 10., <https://thediplomat.com/2018/05/what-did-china-really-think-of-the-xi-modi-meeting/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxviii} „习近平将同印度总理莫迪举行非正式会晤.” In: Renmin Ribao, 2018. 04. 25., http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2018-04/25/nw.D110000renmrb_20180425_1-01.htm (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xxix} „习近平会见印度总理莫迪.” In: Renmin Ribao, 2018. 04. 28., http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2018-04/28/nw.D110000renmrb_20180428_1-01.htm (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xxx} VARRALL, Merriden és LYONS JONES, Charlie: What Did China Really Think of the Xi-Modi Meeting? In: Diplomat, 2018. 05. 10., <https://thediplomat.com/2018/05/what-did-china-really-think-of-the-xi-modi-meeting/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxxi} GETTLEMAN, Jeffrey: When Modi and Xi Meet, Indian Elections Will Set the Tone. In: New York Times, 2018. 04. 26., <https://www.nytimes.com/2018/04/26/world/asia/narendra-modi-xi-jinping-china-india.html> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxxii} JOSHI, Shashank: India China: Why is Modi meeting Xi now? In: BBC, 2018. 04. 26., <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-43904086> (Letöltés: 2018. 06. 14.)
- ^{xxxiii} „PM Modi meets Chinese President Xi Jinping on SCO sidelines: Key takeaways.” In: Times of India, 2018. 06. 09., <https://timesofindia.indiatimes.com/india/modi-meets-xi-china-accepts-indias-offer-of-an-informal-summit-2-mous-signed/articleshow/64523128.cms> (Letöltés: 2018. 06. 11.)
- ^{xxxiv} PANT, Harsh V.: Modi and Xi in Wuhan: Bringing Normalcy Back to the India-China Relationship. In: Diplomat, 2018. 05. 01., <https://thediplomat.com/2018/05/modi-and-xi-in-wuhan-bringing-normalcy-back-to-the-india-china-relationship/> (Letöltés: 2018. 06. 11.)